

سازمان حفظ نباتات

معاونت قرنطینه

مدیریت تدوین ضوابط، استانداردها و برنامه های کنترل

استانداردهای بین المللی موازین بهداشت گیاهی

**INTERNATIONAL STANDARDS FOR
PHYTOSANITARY MEASURES**

**آخرین تجدید نظر استاندارد شماره ۲۵
ISPM No.25**

**محموله های ترانزیتی
CONSIGNMENTS IN TRANSIT**

تهیه و تنظیم:

مدیریت تدوین ضوابط، استانداردها و برنامه های کنترل

مریم جلیلی مقدم

نرجس کریمی

۱۳۹۴

فهرست مطالب

- پذیرش

مقدمه:

- هدف،

- منابع

- تعاریف،

- نمای کلی از شرایط

شرایط:

۱- تحلیل خطر برای کشور ترانزیت

۱-۱- تعیین خطرآفت

۱-۲- ارزیابی خطرآفت

۱-۳- مدیریت خطرآفت

۱-۳-۱- ترانزیت نیازی به اعمال اقدامات قرنطینه ای ندارد.

۱-۳-۲- ترانزیت نیازی به اعمال اقدامات قرنطینه ای دارد.

۱-۳-۳- سایر اقدامات قرنطینه ای

۲- برقراری سیستم ترانزیت

۳- موازینی برای عدم تطابق و اقدامات اضطراری

۴- همکاری و ارتباطات داخلی

۵- عدم تبعیض

۶- مرور

۷- مستندات

مقدمه

هدف: این استاندارد دستورالعملهایی جهت شناسایی، ارزیابی و مدیریت خطر مربوط به محموله های کالاهای مشمول مقررات عبوری (ترانزیت) از قلمرو یک کشور بدون آنکه این کشور مقصد نهایی محموله باشد، ارائه می نماید.

به صورتی که همه موازین بهداشت گیاهی به کار برده شده در کشور ترانزیتی دارای توجیه فنی بوده و اعمال این موازین به منظور جلوگیری از ورود، استقرار و / یا انتشار آفات در این کشور الزامی است.

منابع:

IPPC. 1997. *International Plant Protection Convention*. Rome, IPPC, FAO.

ISPM 5. *Glossary of phytosanitary terms*. Rome, IPPC, FAO.

ISPM 11. 2004. *Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks and living modified organisms*. Rome, IPPC, FAO.

ISPM 13. 2001. *Guidelines for the notification of non-compliance and emergency action*. Rome, IPPC, FAO.

ISPM 23. 2005. *Guidelines for inspection*. Rome, IPPC, FAO.

تعاریف: تعاریف اصطلاحات قرنطینه ای موجود در این استاندارد را می توانید در استاندارد شماره ۵ (واژه نامه اصطلاحات گواهی بهداشت گیاهی) بیابید.

کلیات شرایط:

در ارتباطات تجارت بین المللی با انتقال محموله های کالاهای مشمول مقررات که تحت کنترل گمرک از یک کشور عبور می کنند بدون اینکه این کشور مقصد نهایی باشد، مواجه می شویم. انتقال محموله ها ممکن است دارای خطر قرنطینه ای برای کشور ترانزیتی باشد. کشورهای عضو کنوانسیون بین المللی در خصوص ترانزیت محموله ها از قلمروشان ممکن است اقداماتی را بکار گیرند.

(ماده 1، 7 و 2، 7g کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات سال ۱۹۹۷ تاکید می کند). اینکه اقداماتی که برای جلوگیری از ورود، استقرار و / یا انتشار آفات انجام می گیرد باید دارای توجیه فنی باشد. (ماده 4، 7 از کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات).

این استاندارد رهنمودهایی را آماده می سازد که بوسیله آنها سازمان ملی حفظ نباتات می تواند تصمیم بگیرد که کدام جابجایی محموله نیاز به مداخله سازمان ملی حفظ نباتات دارد و مشمول مقررات موازین بهداشت گیاهی می شود. و در اینصورت هر نوع اقدام قرنطینه ای که بکار برده می شود نیز مشخص می گردد. در چنین مواردی، مسئولیت ها و ارکان سیستم ترانزیت تعیین شده و علاوه بر آن نیازها برای همکاری و ارتباطات، عدم تبعیض، بررسی و ارائه اسناد و مدارک نیز توصیف می گردد.

زمینه:

بر اساس ماده ۱ و ۷ محموله های ترانزیتی و وسایل حمل آنها جزو اهداف کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات می باشد.

ماده ۷،۱c بیان می کند :

کشورها به منظور جلوگیری از ورود، استقرار و / یا انتشار آفات مشمول مقررات باید دارای حق حاکمیتی برای قانونمند کردن اقدامات وسایر موازین بهداشت گیاهی در قلمرو خود باشند. و برای این منظور ممکن است جابجایی آفات مشمول مقررات را در قلمرو خود ممنوع یا محدود سازند.

ماده ۷،۴ بیان می دارد :

کشورها ممکن است موازین بهداشت گیاهی موضوع این ماده را برای محموله های ترانزیتی از قلمرو خود به کار گیرند و این اقدامات تنها در صورتی انجام می شود که دارای توجیه فنی بوده و مانع از ورود، استقرار و / یا انتشار آفات شود.

ماده ۱، ۴ بیان می دارد:

در صورت مقتضی، مقررات این کنوانسیون ممکن است کاربرد وسیع تری داشته باشد، بگونه ای که علاوه بر گیاهان و تولیدات گیاهی، انبارها، بسته بندی ها، وسایل حمل، کانتینرها، خاک و سایر ارگانسیم ها و همچنین کالاها و مواردی که مستعد برای انتشار و پناهگاه آفات باشند (بخصوص در حمل و نقل بین المللی) را نیز در بر بگیرد.

ترانزیت شامل نقل و انتقال محموله های کالاهای مشمول مقررات است که از داخل یک کشور عبور می کنند بدون آنکه مقصد نهایی محموله آن کشور باشد (به این کشور، کشور ترانزیت اطلاق می شود). محموله های ترانزیتی راهی بالقوه برای ورود، استقرار و / یا انتشار آفات به کشور ترانزیت محسوب می شوند. محموله های ترانزیتی حین عبور از کشور ترانزیتی ممکن است بسته باقی بماند و در صورت لزوم مهروموم شود بدون اینکه تقسیم ، یا با سایر محموله ها ترکیب شوند و بدون اینکه بسته بندی آنها تغییر کند، که در این شرایط انتقال محموله در بسیاری از حالات، خطر قرنطینه ای در برداشته و نیازی به اقدامات قرنطینه ای ندارد، بخصوص اگر محموله در داخل کانتینر مهروموم شده حمل گردد. اگرچه در مورد حوادث غیرمترقبه ای مانند تصادف حین ترانزیت نیز ممکن است برنامه های احتمالی در نظر گرفته شود.

محموله ها و وسایل حمل آنها که از کشوری عبور می کنند ممکن است به طرق مختلفی خطر قرنطینه ای در برداشته باشند. زمانی که محموله در کانتینرهای بسته حمل نشود، حمل محموله یکسره نباشد، محموله مدت زمانی در انبار نگهداری شده باشد، محموله تقسیم یا با سایر محموله ها ترکیب شده باشد، محموله مجدداً بسته بندی شده باشد، وسیله حمل تغییر کند (از کشتی به راه آهن).

که در موارد فوق اقدامات قرنطینه ای برای جلوگیری از ورود، استقرار و / یا انتشار آفات در کشور ترانزیتی اعمال می شود. باید توجه داشت که واژه ترانزیت تنها برای اهداف قرنطینه ای به کار نمی رود بلکه یک نام پذیرفته شده ای برای روشهای استاندارد انتقال کالا تحت کنترل گمرک نیز می باشد.

کنترل گمرکی ممکن است در بردارنده تایید مدارک، ردیابی محموله (از جمله روش الکترونیکی) مهروموم کردن، کنترل وسایل حمل و نقل، کنترل ورود / خروج باشد.

کنترل گمرکی به خودی خود امنیت قرنطینه ای و ایمنی محموله ها را تضمین نمی کند. بنابراین لزوماً حفاظتی را در جهت جلوگیری از ورود، استقرار و / یا انتشار آفات ارائه نمی دهد.

ترانسشیپمنت یک جنبه بخصوصی از حمل و نقل کالا مابین کشورهاست و مربوط به انتقال محموله ها از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر در یک روند جابجایی کالا می باشد. (به عنوان مثال از یک کشتی به کشتی دیگر در بندرگاه).

معمولاً انتقال کالا از یک وسیله حمل به وسیله حمل دیگر تحت کنترل گمرک همان منطقه صورت می گیرد. انتقال کالا از یک وسیله حمل به وسیله حمل دیگر معمولاً در کشور ترانزیتی اتفاق می افتد و تحت پوشش این استاندارد قرار می گیرد.

شرایط :

۱- تحلیل خطر آفت برای کشور ترانزیت :

سازمان حفظ نباتات کشورهای واردکننده و صادرکننده با جمع آوری اطلاعات مربوط به تحلیل خطر آفت که قبلاً تهیه شده و یا در آینده توسط یک یا هر دو آنها تدوین می شود موجب تسهیل در امر تحلیل خطر آفت مربوط به محموله های ترانزیتی می شوند.

۱-۱- تعیین خطر آفت

برای تعیین احتمال خطر قرنطینه ای مربوط به محموله های ترانزیتی، سازمان ملی حفظ نباتات کشور ترانزیت باید اطلاعاتی را جمع آوری و بررسی نماید.

این اطلاعات شامل :

- روشهای به کار رفته توسط گمرک و سایر سرویسهای مربوطه.
- کلاس محموله ها یا کالاهای مشمول مقررات ترانزیتی و کشور مبدا.
- وسایل و روشهای حمل و نقل محموله های ترانزیتی.
- آفات مشمول مقررات همراه محموله ترانزیتی.
- پراکنش میزبان در کشور ترانزیتی.
- آگاهی از مسیر ترانزیت در کشور ترانزیت.
- احتمال فرار آفات از محموله ها.
- وجود موازین بهداشت گیاهی در خصوص محموله ترانزیتی.
- نوع بسته بندی.
- شرایط حمل (یخچال، اتمسفر تغییر کرده و مانند آنها).

سازمان ملی حفظ نباتات ممکن است تصمیم بگیرد که محموله ترانزیتی که هیچگونه خطر قرنطینه ای ندارد و زمانیکه محموله هیچ آفت مشمول مقررات نداشته باشد، ممکن است به مسیر خود ادامه دهد و نیازی به اقدامات قرنطینه ای نیز نداشته باشد.

همچنین سازمان ملی حفظ نباتات ممکن است تصمیم بگیرد که محموله های ترانزیتی که خطر قرنطینه ای ناچیزی داشته باشند به عنوان مثال وسایل نقلیه یا بسته بندی کاملاً بسته، مهر و موم شده و مطمئن و یا زمانیکه آفات داخل محموله های ترانزیتی امکان فرار نداشته باشد، ممکن است آن محموله به مسیر خود ادامه دهد و نیازی به اقدامات قرنطینه ای نداشته باشد.

اگر احتمال خطر قرنطینه ای مشخص شده باشد، ارزیابی خطر در مورد آفات خاص یا کالاهای ترانزیتی مورد نیاز می باشد، تا لزوم و توجیه فنی اقدامات قرنطینه ای تعیین گردد.

این موازین تنها در خصوص آفات مشمول مقررات کشور ترانزیت یا آن دسته از آفاتی که تحت واکنش سریع هستند بکار می رود.

۲-۱- ارزیابی خطرآفت

ارزیابی خطر آفت مربوط به مسیر ترانزیت معمولاً "بهتر است روی ارزیابی احتمال ورود، استقرار و / یا انتشار آفات از طریق محموله های ترانزیتی تمرکز داشته باشد. پیامدهای اقتصادی بالقوه نیز در خصوص آفات مشمول مقرراتی که وجود دارند بهتر است قبلاً" ارزیابی شده و بنابراین لازم نیست تکرار شود. راهنمای ارزیابی احتمال ورود، استقرار و / یا انتشار یک آفت در ISPM شماره ۱۱ آمده است. (۲۰۰۴)؛

- راههای ورود، استقرار و یا انتشار آفات مشمول مقررات از طریق محموله های ترانزیتی
 - مکانیسم پراکنش و حرکت آفات مربوطه
 - وسایل حمل و نقل (کامیون، هواپیما، کشتی و ...)
 - امنیت قرنطینه ای وسایل حمل و نقل (بسته، مهرشده و)
 - وجود و نوع بسته بندی
 - تغییر شکل (ترکیب شده، تقسیم شده، بسته بندی مجدد)
 - مدت ترانزیت یا انبارداری و شرایط انبارداری
 - تعدد، حجم و فصل ترانزیت
 - مسیر طی شده توسط محموله های قبلی در داخل کشور ترانزیت
- در شرایطی که سازمان حفظ نباتات کشور ترانزیت با انجام ارزیابی خطرآفت، خطر قرنطینه ای را برای یک محموله مشخص نماید، گزینه مدیریت خطر آفت باید مورد توجه قرار گیرد.

۳-۱- مدیریت خطرآفت

براساس ارزیابی خطرآفت، محموله های ترانزیتی ممکن است توسط سازمان ملی حفظ نباتات کشور ترانزیت به دو گروه عمده مدیریت خطر طبقه بندی شوند :

- ترانزیت نیازی به اعمال اقدامات قرنطینه ای ندارد .
- ترانزیت نیازی به اعمال اقدامات قرنطینه ای دارد.

جزئیات بیشتر مدیریت خطر ISPM شماره ۱۱ آمده است.

۱-۳-۱- ترانزیت نیازی به اعمال اقدامات قرنطینه ای ندارد :

سازمان حفظ نباتات کشور ترانزیت براساس ارزیابی خطر آفت ممکن است تصمیم بگیرد که کنترل گمرکی به تنهایی کافی می باشد. در این شرایط سازمان حفظ نباتات کشور ترانزیت هیچگونه اقدام قرنطینه ای علاوه بر کنترل گمرکی انجام نمی دهد .

۲-۳-۱- ترانزیت نیازی به اعمال اقدامات قرنطینه ای دارد.

ارزیابی خطرآفت مربوط به محموله های ترانزیتی ممکن است منتج به اتخاذ برخی موازین بهداشت گیاهی به شرح ذیل گردد.

- تأیید هویت و تطابق محموله با مدارک (جزئیات بیشتر در ISPM شماره ۲۳، دستورالعمل بازرسی آمده است)

- مدارک مربوط به موازین بهداشت گیاهی (به عنوان مثال مجوز ترانزیت)
- گواهی های بهداشت گیاهی(حاوی شرایط ترانزیت)
- تعیین مبادی ورودی و خروجی
- تأیید خروج محموله
- روش حمل و نقل و تعیین مسیر ترانزیت
- شرایط تغییرات محموله (به عنوان مثال ترکیب، تقسیم، بسته بندی مجدد)
- استفاده از تجهیزات یا امکانات تعیین شده توسط سازمان ملی حفظ نباتات
- امکانات گمرکی تعیین شده توسط سازمان ملی حفظ نباتات
- ضدعفونی قرنطینه ای (ضد عفونی قبل از ارسال محموله، ضدعفونی برای حصول اطمینان درخصوص محموله های مشکوک)
- ردیابی محموله های ترانزیتی
- شرایط فیزیکی (نگهداری در یخچال، بسته بندی ضدآفت و یا وسیله حمل مانع انتشار آفت)
- مهر و موم ویژه برای وسایل حمل و نقل یا محموله
- طرحهای مدیریتی اضطراری ویژه حمل و نقل
- محدودیت زمان و فصل ترانزیت
- مستندات لازم علاوه بر مدارک مورد نیاز گمرک
- بازرسی محموله توسط سازمان ملی حفظ نباتات
- بسته بندی
- حذف بقایا

اینگونه اقدامات قرنطینه ای بهتر است فقط برای آفات مشمول مقررات کشور ترانزیت بکار رود یا در مورد آن دسته از آفاتی که تحت واکنش سریع کشور هستند.

۳-۳-۱- سایر اقدامات قرنطینه ای

زمانیکه اقدامات قرنطینه ای مناسبی برای محموله های ترانزیتی در دسترس نباشد و یا امکان اعمال آنها وجود نداشته باشد، سازمان ملی حفظ نباتات ممکن است لازم بداند که با آن محموله ها همانند شرایط واردات برخورد شود که ممکن است شامل ممنوعیت هم گردد. اگر محموله ترانزیتی انبار و یا مجدداً بسته بندی شود به طریقی که خطر قرنطینه ای در بر داشته باشد سازمان ملی حفظ نباتات ممکن است تصمیم بگیرد که محموله ها باید شرایط ورود را رعایت نموده و یا مشمول اقدامات دیگر قرنطینه ای شوند.

۲- برقراری سیستم ترانزیت :

کشورها ممکن است سیستمی را برای ترانزیت ایجاد کنند که کنترل های قرنطینه ای محموله های ترانزیتی با مسئولیت سازمان حفظ نباتات کشور ترانزیت و گمرک ها و سایر مراجع مربوطه به صورت همکاری انجام شود.

هدف این سیستم ترانزیت باید جلوگیری از ورود و/ یا انتشار آفات مشمول مقررات مربوطه به محموله های ترانزیتی و وسایل حمل نقل آنها در داخل کشور ترانزیتی می باشد. سیستم ترانزیت لازم است براساس چارچوب قانونی، مقررات و دستورالعمل های قرنطینه ای تنظیم گردد. این سیستم ترانزیت توسط سازمان حفظ نباتات ملی، گمرک ها و سایر مراجع مربوطه به صورت همکاری مناسب باید این اطمینان را بدهد که اقدامات قرنطینه ای تعیین شده اعمال می گردد. سازمان ملی حفظ نباتات مسئولیت جنبه های بهداشت گیاهی سیستم ترانزیتی را به عهده داشته و موازین بهداشت گیاهی لازم را برای مدیریت خطر آفت را با در نظر گرفتن دستورالعمل های گمرکی ترانزیت اتخاذ و اجرا نماید.

۳- موازینی برای عدم تطابق و اقدامات اضطراری

اقدامات اعمال شده برای موارد عدم تطابق و اقدامات اضطراری سیستم ترانزیت ممکن است شامل موازینی باشد که توسط سازمان ملی حفظ نباتات در خصوص عدم تطابق و اقدامات اضطراری برقرار شود. (به عنوان مثال تصادفاتی که در کشور ترانزیت اتفاق می افتد و موجب فرار غیرمنتظره آفت مشمول مقررات از محموله ترانزیتی می شود) ISPM شماره ۱۳ (دستورالعمل اعلام عدم تطابق و انجام اقدامات اضطراری) شامل دستورالعمل های ویژه ای برای کشور ترانزیتی در خصوص صدور اخطار عدم تطابق شرایط به کشور صادرکننده و در صورت مقتضی به کشور مقصد می باشد.

۴- همکاری و ارتباطات داخلی

همکاری بین سازمان های ملی حفظ نباتات کشور ترانزیت و گمرکات و سایر مراجع مربوطه (به عنوان مثال مسئولین فرودگاه یا بندر) برای برقراری و / یا پشتیبانی یک سیستم مؤثر ترانزیت و شناسایی محموله های کالاهای مشمول مقررات ترانزیتی اساسی می باشد. بنابراین توافقات ویژه با گمرک ها ممکن است برای سازمان ملی حفظ نباتات به منظور دستیابی و آگاهی از محموله های تحت کنترل گمرک لازم باشد. سازمان ملی حفظ نباتات همچنین با افراد ذینفع در ترانزیت در صورت مقتضی می تواند همکاری و ارتباط داشته باشد.

۵- عدم تبعیض

محموله های ترانزیتی را نباید تحت اقدامات قرنطینه ای محدود کننده ای بیش از اقدامات مربوط به شرایط همان کالاهای وارداتی به کشور ترانزیتی قرارداد.

۶- بازبینی

سازمان ملی حفظ نباتات در صورت لزوم باید سیستم ترانزیتی خود را بررسی و تجدید نظر نماید. نوع محموله های ترانزیتی و خطر قرنطینه ای مربوط به آنها را با همکاری با مقامات مسئول و افراد ذینفع و به طور مناسب بررسی نماید.

۷- مستندات

هر سیستم ترانزیتی باید به اندازه کافی مشروح و مستند باشد.

شرایط قرنطینه ای، محدودیت ها و ممنوعیت ها برای محموله های ترانزیتی باید در صورت درخواست در اختیار کشورهای طرف قرارداد یا بخشهای ذینفع قرار گیرد.